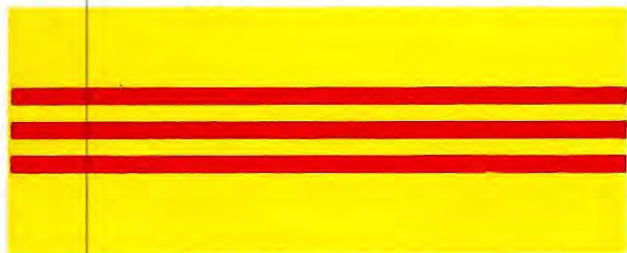

VIỆT NAM

Publisert av:
Norsk-Vietnamesisk Forbund
Pilestredet 7 IV, Oslo 1
inng. Aschehougs plass
Tlf.: Oslo (02) 33 12 69
Kontortid 10.00 – 18.00

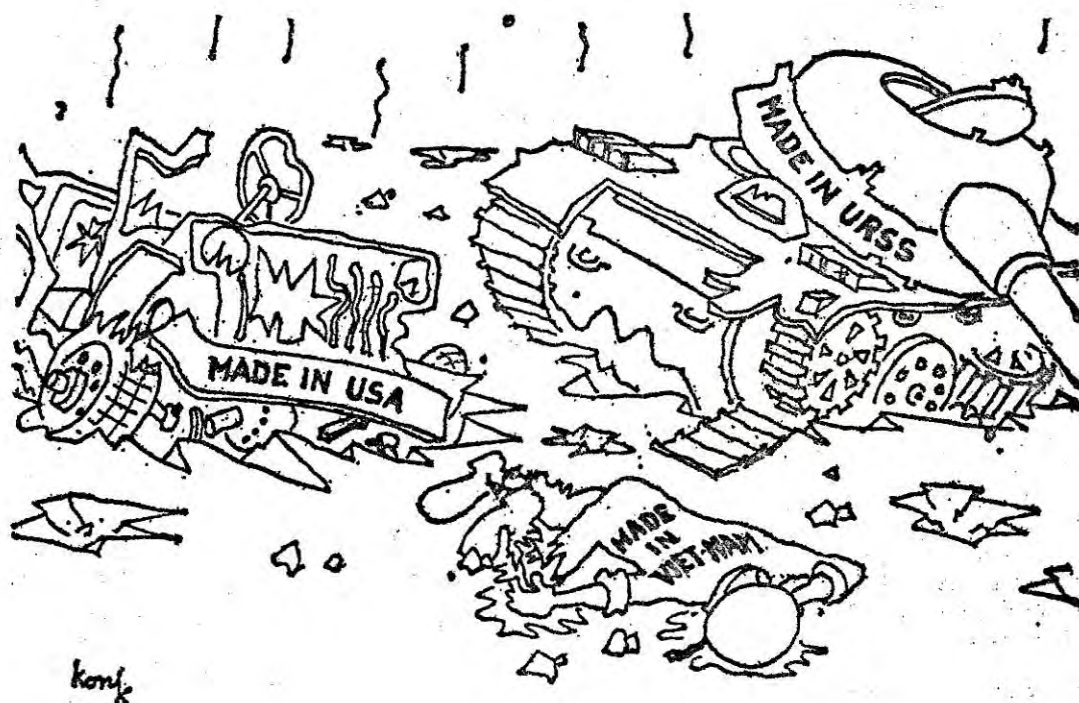
BULLETIN

Syd-Vietnam er blitt en frihetens utpost i Asia. Norsk-Vietnamesisk Forbund støtter Syd-Vietnam's legale regjering og de allierte nasjoners arbeide for landets demokrati og gjenoppbygning

NR. 4-5/72, 3. ÅRGANG

DOBBELT-NUMMER

5. MAI, 1972

VIETNAM-BULLETIN nr. 4-5/1972

ansv. red.: TORBJØRN JELSTAD

I N N H O L D :

"TET"-HØYTIDELIGHETEN 1972:

"Musens år"	side	3
"Riskaken", en TET-spesialitet . . .	side	6
TET-offensiven 1968 minnes	side	7

NORD-VIETNAM'S OFFENSIV:

Kart over kamptropper	side	9
Derfor vil invasjonen bli mislykket .	side	9
"Krig, terror og massakrer"	side	13
Nye bøker	side	2
Adopsjonene går i orden	side	12

= = = = =

N Y E B Ø K E R :

Norsk-Vietnamesisk Forbund har fått anledning til å distribuere til sterkt redusert pris, et BEGRENSET ANTALL pocket-bøker. Vi kan tilby følgende (pluss porto):

Bjørn Glorvigen: "VED FRONTEN I VIETNAM" - 153 sider innb.,	kr.	10,-
Gunne Hammarstrøm: "FORREST GÅR EN YANKEE" - 185 s.,	"	10,-
Eugene R. Black: "SYDØST-ASIA ETTER VIETNAM", 171 s.	"	10,-
Anders Sandvig: "FRED I VIETNAM?" - 126 sider,	"	5,-
Anders Sandvig: "KAMPEN OM SYDØST-ASIA" - 88 s.,	"	5,-
George K. Tanham: "WAR WITHOUT GUNS" (eng.) - 145 s.,	"	2,-

Samtlige bøker er basert på forfatterens egne erfaringer gjennom reiser og intervjuer, samt i kraft av deres stilling. De norske forfattere er velkjent i Norge, - Eugene R. Black var Verdensbankens tidligere president.

Bestill også (gratis) den nye FILMKATALOG, med 25 stk. filmer av alle slag, i 16 mm m/lyd. Utleie kr. 25,- pr film.

"T E T" - HØYTIDELIGHETEN 1972:

YEAR OF THE MOUSE

- " MUSENS ÅR "

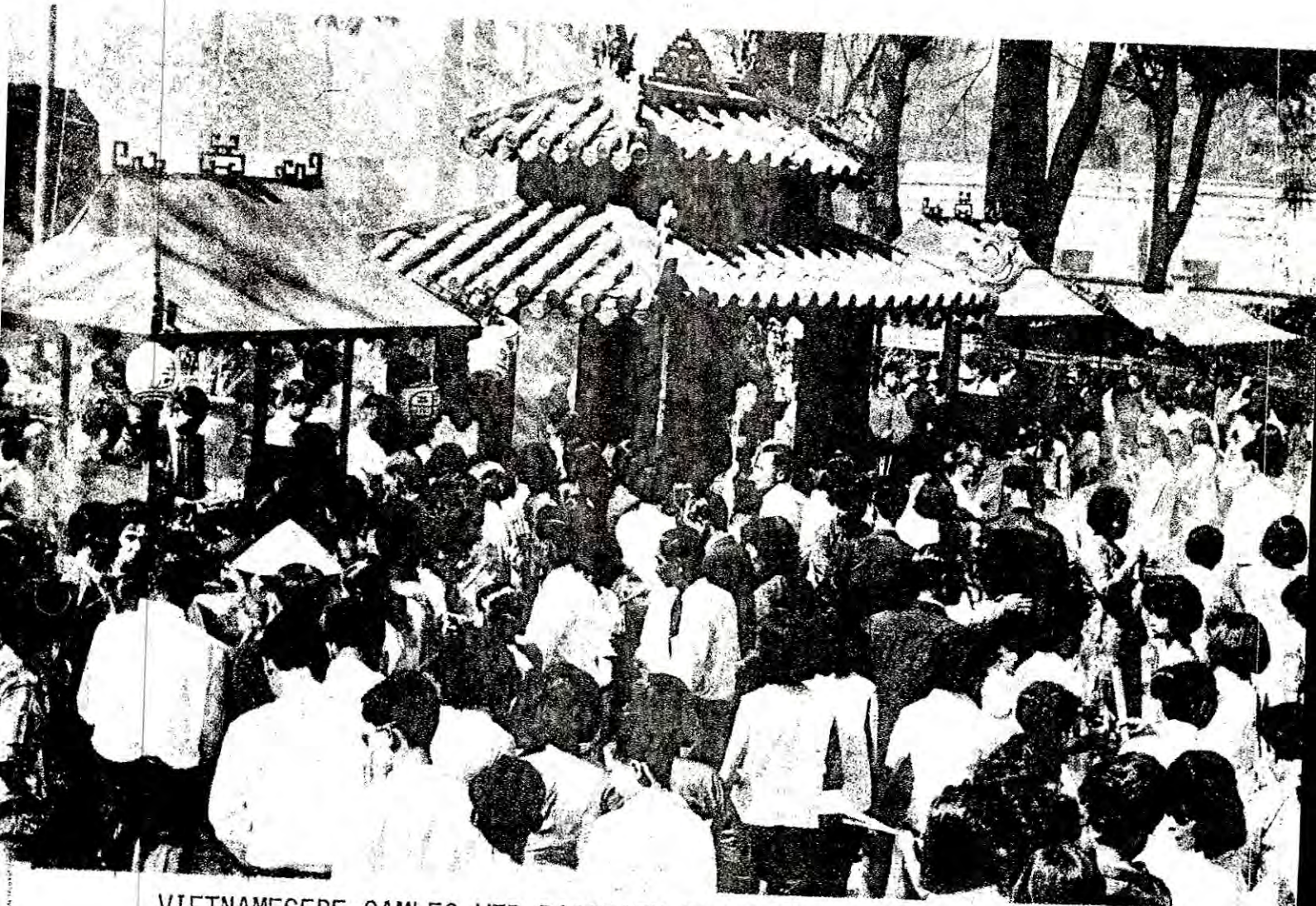
"TET" er egentlig en tredagers høytid som markerer begynnelsen på et nytt måneår. Dette faller sammen med det kinesiske nyttår, og er nær forbundet med vårjevndøgn.

For mange betyr dette at naturen våkner til live igjen. Hvert år innenfor en tolvårsperiode er oppkalt etter et dyr. 1970 var hundens år, 1971 grisens, og 1972 er musens år.

Den første gjesten i det nye året spiller en stor rolle for folk, på samme måten som nødvendigheten av å unngå alt ubehagelig, eller redselen for at noe ubehagelig skal komme til å gjenta seg utover i det nye året.

TET er tiden da all skyld og gjeld skal gjøres opp. Da skal man besøke forfedrenes gravplasser, rydde rundt dem og gjøre dem pene. Forfedrenes familiealtre blir gjort til gjenstand for spesiell oppmerksomhet, med røkelse og bønn såvel som gjennom matofringer.

For mange mennesker i dette vakre landet betyr TET en

VIETNAMESERE SAMLES VED PAGODAEN FOR Å KOMME I KONTAKT MED SINE FORFEDRE*

anledning til å fornye forbindelsene mellom de døde og de kommende generasjoner, gjennom den ærbødighet de levende kan oppvise. Det er en slags fornyelse av sjel og sinn, man gjør opp for gamle stridigheter, hva de enn måtte dreie seg om.

TET er også tiden da familiene ønsker å være sammen; - like meget som Vestens mennesker ønsker å være det i julehøytiden. På denne tiden må "Guden" eller "Arnens Ånd" avgi rapport om familiene til Den Himmelske Keiser i Jadepalasset. For å forsikre seg om at denne rapport skal bli fordelaktig, er det noen familier som legger honning eller andre søtsaker på papirgudene før de blir brent og sendt avsted. For at hjemmet skal bli omtalt så positivt som mulig, er der noen som ofrer fruktgaver, -en ny papirfrakk eller en papirkappe som overtalelsesmiddel, i tillegg til alt det andre. I deltaområdet er der noen som vedlegger papirdyr som skal brennes.

RITUALER VED ÅRETS UTGANG

I fredstid var det vanlig at man brukte smellbonboner og andre eksplo-

siver for å fordrive onde og farlige ånder. Nå er dette strengt forbudt. Men for at nåtid, fortid og fremtid skal kunne bli lykkelig forenet, holder man fortsatt på de årlige ofringsseremoniene som en slags invitasjon til de avdøde om å delta i festlighetene.

Feiringen pågår i tre dager, og slutter om kvelden den tredje dag. Da må forfedrenes sjeler tilbake til sin verden etter at de har tilbragt høytiden hos sine familier. Det er da at familiene brenner kunstige gull- og sølvpapirpenger. Dette skal gjøre det mulig for "spøkelsene" å leie SAMPANER, som kan bringe dem over den elv som skiller den åndelige verden fra den som tilhører de levende. Mens "gudene" er borte for å avgi sin rapport til Jadekeiseren, vil den vietnamesiske bonden beskytte seg mot onde ånder. Derfor spiller BUDDHISMEN en stor rolle i de tre dagene TET-høytidelighetene pågår. Landsbyinnbyggerne føler at de kan oppnå trygghet ved å behandle en lang BAMBUSSTANG på en spesiell måte: Alle bladene blir fjernet, bortsett fra dem som sitter høyest oppe. Senere settes på et åttekantet papirstykke, som skal symbolisere BUDDHA's åttefoldige vei til rettferdigheten. Denne stangen blir så plantet i havene. Noen setter også på blader fra betelpepperplanten, og arekanøtter for å blidgjøre de gode åndene.

Noen ganger fester de små klokker til stengene for å skremme bort de onde åndene. Små flettede bambusbrikker skal virke som barrierer mot de onde åndene. Det kan også forekomme at man finner en liten gongong på disse stengene. Det skal være BUDDHA's emblem.

BARN blir ofte fortalt legenden om BUDDHA's seier over de djevelske åndene. Historien går i korte trekk ut på at Vietnam holdt på å bli oversvømt av uhyggelige djevelske ånder og demoner. Folket ble skremt og var hjelpeløse. Stadig var de på flukt. Men så kom BUDDHA som et svar på deres bønner for å redde dem ut av denne desperate situasjonen: BUDDHA forsøkte å kjøpe seg et lite stykke vietnamesisk jord. Men han kunne ikke få mer enn at jordstykket lot seg dekke av kappen hans. Han lovet edelestener og juveler som betaling - demonene var grådige, og de gikk med på dette. Men da krevet BUDDHA at demonene måtte forsvinne. Han kastet kappen sin til jorden, og den vokste helt til den dekket hele landet. Og da gav han det over til folket.

Oppsettingen av den enkle bambusstangen rundt i hjemmene på den tre og tyvende dagen i måne-årets tolvte måned er til minne om BUDDHA's styrke og kraft til å befri fra det onde.

R I S K A K E N - E N "TET"-SPESIALITET

- HISTORIEN VET Å BERETTE at Keiser Hung Vuong den Attende var usikker på hvilken av hans fem sønner som skulle få overta Vietnam's trone. Dagen før Måne-nyttåret befalte han at hver og en av dem skulle gå ut, og så bringe ham en nyttårgave. Den av dem som kunne bringe ham den mest dyrebare, skulle få arve kongeriket.

DEN YNGSTE SØNNEN overveide saken og falt i søvn, mens brødrene hans gikk ut for å finne en eller annen kostbar gave. Den yngste av dem drømte at han så en gud, som gav ham en oppskrift på en riskake. Han skulle bruke dampet ris som skulle omgi en stappe bestående av godt kokte og stuede erter med biter av svinekjøtt, fra skulderstykket eller kjakepartiet. Dette skulle så pakkes inn i seks blader fra DONG-treet. Hvis alt dette var riktig tilberedt, ville kaken få en helt usedvanlig smak og aroma. - Den unge gutten laget kaken, og gikk til sin far. Han fikk tronen.

DENNE HISTORIEN blir ofte fortalt i Vietnam, hva enten den er sann eller ikke.

.. 7 /

Slike, nærmest klebrige riskaker, blir laget og brukt som presanger i TET-perioden. Folk unngår vanligvis matlagning og kjøkkenarbeide mens TET-festlighetene pågår, og riskakene holder seg godt. Disse firkantede "BANH CHUNG" kakene som er ti tommer brede og to tommer dype blir ofret på små familiealtre til minne om forfedrene.

De blir også gitt som bryllupspresanger som et symbol på jorden eller det kvinnelige, mens en RUND kake representerer det mannlige eller det himmelske. I det gamle Vietnam trodde man at himmelen var rund og jorden firkantet.

Inne i byene kan man få kjøpt slike riskaker på markeds plassene, men de fleste bønder lager fortsatt sine egne som en spesiell matrett de tre TET-dagene. Den klebrige risen minner vietnameserne om de bånd som binder familiene sammen, mens svinekjøttet og bladinnpakningen skal være varslar om god høst.

"T E T" - OFFENSIVEN I 1968 MINNES :

1968 var "the year of the Monkey". Krigen var på dette tidspunkt stadig under opptrapping. Til tross for dette, ba Nord-Vietnam og FNL om våpenhvile under feiringen av TET. Av beskrivelsene foran skulle det fremgå at det er av meget stor betydning for det vietnamsiske folk å få anledning til å ta del i TET-høytidelighetens seremoniell - hva enten man sympatiserte med den ene eller andre part i konflikten.

FIRE ÅR ER LANG TID, og mange har allerede glemt hva som hendte dengang. Ikke minst av hensyn til den pågående offensiv, er det viktig å huske hva som hendte i 1968:

FNL proklamerte sin egen våpenhvile, fra 27. januar - 3. februar. Syd-Vietnam og de allierte styrker aksepterte forslaget delvis, ved for sin del å erklære våpenstillstand i 3 dager fra og med 29 - 31. januar. De allierte trakk seg tilbake til sine baser, og overlot feiringen til vietnameserne.

SÅ SKJEDDE DET: Våpenhvilen ble brutt midt i høytiden, nærmere bestemt den 30. januar om morgenen, og det var FNL/Nord-Vietnam

som brøt den. Offensiven kom fullstendig overraskende, og resulterte i at 1968 ble det hittil blodigste år i Vietnam-krigen: 95.000 sivile hus ble ødelagt, offensiven skapte 1,030.000 millioner flyktninger og anslagsvis 12.500 sivile ble drept. Problemene for det store antall sårede kan man bare ane, når tallene fra den gang forteller at Syd-Vietnam hadde kun 1.200 doktorer til en befolkning på vel 17 millioner. Dertil var 800 av disse innrullert i hæren - - .

Offensiven var rettet mot i alt 102 byer/landsbyer i Syd-Vietnam. Men etter 6-7 dager var angriperne drevet tilbake med unntak av i Hue, som de erobret og holdt i 26 dager. For første gang i krigen ble også Saigon hardt rammet, ved at flere kvartaler i det kinesisk-dominerte Cholon ble lagt i grus.

Ved å sette igang denne offensiven, begikk FNL/Nord-Vietnam 2 åpenbare feil:

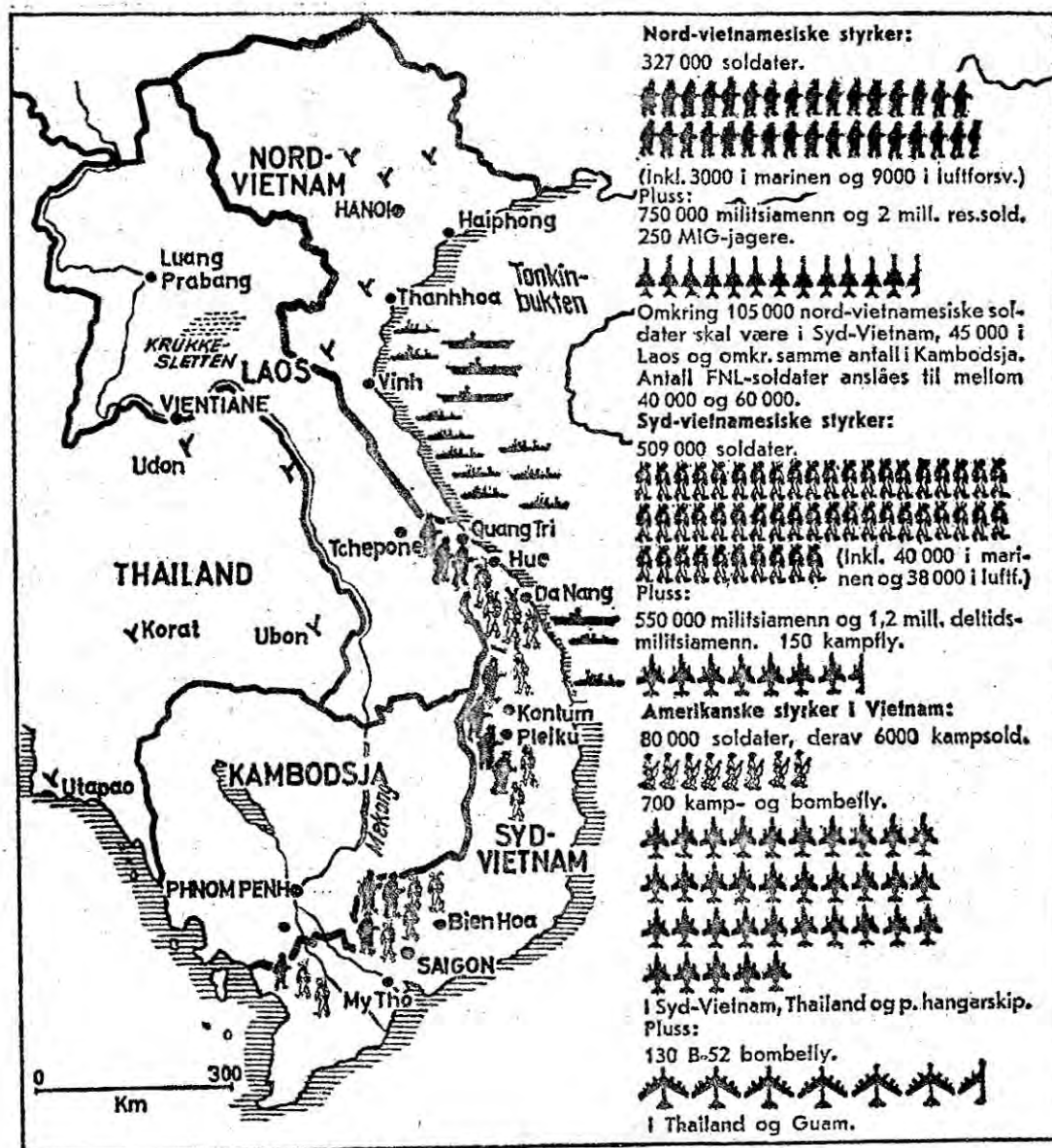
- 1): Den religiøse TET-høytid, som det er av så stor betydning for den vanlige vietnameser å kunne gjennomføre, ble avbrutt og ødelagt. OG DET VAR FNL SOM ØDELA DEN.
- 2): FNL angrep sin egen sivilbefolkning. Vel 70 prosent av angrepene VAR RETTET MOT SIVILE, IKKE MILITÆRE MÅL. Det var da også de sivile som led de største tap.

Forklaringen på hvorfor FNL/Nord-Vietnam ville ta disse belastninger, er enkel: Utsagn fra fanger, funn av fiendtlige dokumenter og direktiver som senere ble registrert hos JUSPAO ("Joint US Public Affairs Office") i Saigon, forteller at FNL nu var forespeilet DEN ENDELIGE SEIER. Hemmelige kringkastere og løpesedler oppfordret sivilbefolkningen til å slutte opp om FNL for å kaste Saigon-regjeringen, og dokumentene viser at FNL kalkulerte med 25-30 prosent støtte av den lokale befolkning SOM TILSTREKKELIG TIL Å HOLDE de byer de rykket inn i.

Dengang lyktes altså ikke dette. Med ett slag åpenbarte FNL seg både overfor sin egen befolkning og for verden forøvrig, som den part som var ansvarlig for sivilbefolkningens største lidelser. Og i en konflikt hvor det i første rekke er av betydning å oppnå den nøytrale befolkningens sympati, har FNL etter dette hatt store problemer med å tilbakevinne den goodwill de måtte ha hatt - men selv ikke da i tilstrekkelig grad - før 1968.

NORD-VIETNAM'S OFFENSIV:

- DERFOR VIL DEN BLI MISLYKKET

KART OVER KAMPTROPPER *

I skrivende stund, den 5. mai, pågår Nord-Vietnams offensiv ennu for fullt, og "VIETNAM-BULLETIN" kan vanskelig konkurrere med de daglige nyhetsbyråer i å bringe ferske meldinger. Imidlertid er det, etter 34 dagers kamphandlinger, grunnlag for å trekke følgende slutninger:

- 1). FOR FØRSTE GANG i Vietnamkrigen er verden blitt øyenvitne til en helt åpenbar invasjon nordfra, tvers gjennom den demilitariserte sone. Nord-Vietnam har sendt samtlige av sine 13 divisjoner

.. 10/

ut av sitt eget landområde - til Laos, Kambodsja og Syd-Vietnam. Dette har bidratt til å presse FNL som organisasjon i bakgrunnen, - Hanoi har nu overtatt initiativet.

- 2). Det er klarlagt at Hanoi påny - som i 1968 - satser på en endelig seier, og konvensjonelle våpen er denne gang tatt i bruk for bedre å kunne holde de erobrede områder. Hanoi håper å forårsake Saigon-regjeringens fall ved å: A)- erobre tilstrekkelig syd-vietnamesisk territorium til å skape indrepolitisk strid i Saigon, og B)- skape en opinion innen USA som vil svekke USA's støtte til Saigon.
- 3). Dersom dette primært ikke skulle lykkes, håper Hanoi å provosere frem en konfrontasjon mellom Moskva og Washington som gjør at Nixon må avlyse sitt Moska-besøk. Dette vil være første anledning til å svekke Nixon's posisjon foran presidentvalget, slik at mulighetene for å hindre hans gjenvalg blir større. Hanoi kalkulerer med at en hvilken som helst annen president fra 1973 vil falle Syd-Vietnam i ryggen ved å akseptere en forhandlingsløsning mer eller mindre på Hanoi's betingelser.

Det er kampen med tiden som har motivert Hanoi til det drastiske skritt å kaste alle sine ressurser - selv uskolerte "soldater" på 15-16 år - inn i frontlinjen. Dersom Nixon blir gjenvalgt vil Hanois muligheter for en avgjørelse i sin favør være yderst små for de neste fire år. Og i mellomtiden vil Syd-Vietnam få ytterligere pusterom til å konsolidere seg på en slik måte at Hanoi må se i øynene en parallell til Korea-løsningen i overskuelig fremtid.

Til tross for fortsatte militære seire, har allerede invasjonen sviktet på følgende vesentlige punkter, som gjør at Syd-Vietnam til slutt - selv om det ennå vil gå noen uker - vil få tilbake full kontroll over sitt land:

- 1). Hanoi har FULLSTENDIG FEILREGNET amerikansk opinion: Meningsmålingen som ble offentliggjort etter USA's utvidede bombing mot Nord-Vietnam, viser den sterkeste støtte til dato - hele 69 prosent - for Nixon's politikk. Og støtten var like sterk blant unge som eldre, og blant både republikanere og demokrater.

- 2). Nord-Vietnameserne er ikke blitt møtt som "befriere" i de områder de er rykket frem. Tvert imot er idag byer som Quang Tri - tidligere 27.000 innbyggere - praktisk talt folketomme. Antall flyktninger i og syd for Hué er oppe i 400.000 - hvilket tilsvarer den omtrentlige befolkningen i området. Det er sikkert tilstrekkelig tilbake til at Hanoi kan produsere og distribuere "velkomstbilder" - men vi har tidligere bevist hvorledes FNL forfalsker fotografier.
- 3). Det som tvert imot er skjedd, er gryende tegn til patriotisme hos den tidligere passive sivilbefolkning - og det i Saigon-regjeringens favør. Grunnen er selvsagt at i de siste 4 år har befolkningen hatt tilnærmet fred, med muligheter til endelig å bosette seg og sin familie. Nu må de forlate alt dette og flykte påny, og deres irritasjon har vendt seg klart imot de angripende soldater.
- 4). Ved at den forventede, interne oppstand i Syd-Vietnam er uteblitt, har man heller ikke fått den ønskede desertering fra Syd-Vietnam's hær.
- 5). I motsetning til hva som er tilfelle denne gang, ble mange av de kommunistiske angrep under "TET" i 1968 gjennomført av lokale FNL-folk i Syd-Vietnam. De hadde større baser inne i selve Syd-Vietnam, og kunne lettere infiltrere i byene og omkring regjeringsstyrkene. De lokale støtte-sabotasjer har for en stor del uteblitt i år, rett og slett fordi FNL's kapasitet ikke lenger er den samme.
- 6). FOR FØRSTE GANG ser man eksempelvis at buddhist-opposisjon og venstreorienterte studenter i Hué har sluttet seg sammen med katolikker og regjeringsrepresentanter i en massiv frivillig hjelpeaksjon for flyktningene fra Quang Tri.

Når man ser disse punkter, kan det synes merkelig at Saigon-styrkene likevel er på tilbaketeg, med de store styrker som etter hvert er kommet under Saigon's kommando - pluss den amerikanske flystøtte.

Vi vil først bemerke:

Offensiven har hittil ikke nådd det samme nivå som offensiven i 1968. Og det til tross for at dengang måtte USA benytte seg av

vel 500.000 mann på bakken pluss 1.200 fly i luften. USA har idag bare 6.000 kampsoldater på bakken, og ingen av disse er involvert. Dertil har USA bare 800 fly i området. Nivået i luften er derfor heller ikke på den høyden som var nødvendig for å stanse offensiven i 1968. Idag må Hanoi benytte 340.000 mann uten ennå å nå de mål man nådde i 1968.

Problemet med regjeringsstyrkene er at de er bundet opp, fordelt over hele landet. SAIGON HAR INGEN MOBILE RESERVER. Dette vises av kamprapportene som forteller at antall soldater og utstyr stort sett har vært 3 : 1 i Hanoi's favør, i de trefninger som hittil har funnet sted.

Det som likevel fortsatt gjør situasjonen så dramatisk for Saigon, er at Hanoi satser så enormt med mannskaper som tydelig bare sendes inn i fronten som KANONFØDE etter "lemen-prinsippet" - ti må dø, for at nr. 11 skal komme frem. Derfor har Hanoi allerede lidd så enorme materielle og fysiske tap, at når de omsider kommer på rett rett, vil de være så svekket at Syd-Vietnam vil få fred i flere år fremover.

ADOPSJONENE GÅR I ORDEN

Efter en rekke forsinkelser, er omsider formalitetene i orden for de vietnam-barn som ble adoptert av norske familier i 1968. Det har i realiteten aldri vært tvil om utfallet, idet de vietnamesiske myndigheter alt i 1968 gav barna tillatelse til "å besøke sine fremtidige adopsjonsfamilier", som det het. Dette ble senere bekreftet av den vietnamesiske justisminister i februar 1971, som videre skrev at samtlige familier skulle få papirene tilsendt så snart prosedyren var fullendt.

De vietnamesiske myndigheter er ikke uvillige til å foreta adopsjoner til andre land - det skjer hver eneste dag - men selve adopsjons-saken behandles i Vietnam som en sivil rettssak. Det betyr at familiene må representeres ved en vietnamesisk sakfører, som prosederer saken gjennom en rekke rettsinstanser. Meget avhenger derfor av vedkommende advokats dyktighet og effektivitet.

Det er fortsatt muligheter for adopsjoner fra Vietnam - det blir endog letter efter hvert - men interessen i Norge er stor, og ventetiden derefter - cirka tre år.

EN ARTIKKEL TIL EFTERTANKE:

"KRIG, TERROR OG MASSAKRER"

AV ANTHON B. NILSEN

Det har vært påstått at terror og massakrer fra Vietcongs side har kostet 40 000 menneskeliv. Tallet er hverken offisielt bekreftet eller benektet. Også på amerikansk side skal terror-handlinger ha funnet sted. Selv om bevis i rettslig forstand enda ikke er fremlagt, er det vel neppe tvil om saken.

Vietcongs terror later oss nesten uberørt. Amerikanernes ryster oss.

Terror og massakrer har ofte fulgt i krigens spor. Noen ganger har det vært ledd i krigføringen og hatt operativ hensikt. Andre ganger har det bare vært utslag av slett disiplin.

For oss står terror-handlinger overfor befolkningen som forkastelige, og har gjort dette i flere generasjoner. Det har vært gjort ærlige bestrebelser for å få slike ting bort eller å redusere dem. De mest kjente forsøk er Haagerkonvensjonene av 1899 og 1907. Det er disse som kalles Landkriksreglene.

Landkriksreglene er langt fra klare på alle punkter, men to vesentlige prinsipper er fastslått:

De foretar en forholdsvis klar definering av hvem som deltar aktivt i krigen. Det er soldater i uniform, det er frikorps som oppfyller visse regler, og det er noen få andre.

Samtidig innfører Landkriksreglene en viss beskyttelse overfor dem som ikke deltar aktivt i krigen, altså overfor de sivile: Deres personer og eiendommer skal respekteres, åpne byer skal ikke bombes, de kan bare straffes for handlinger de selv har begått og bare etter dom.

Disse to prinsippene må sees i sammenheng. Det vil blant annet si, at dersom sivilbefolkningen deltar aktivt i krigen, har den ikke lenger krav på den fulle beskyttelse som reglene gir.

Under de to verdenskrigene var det på militært hold en klar bevissthet om de forpliktelser landkriksreglene medførte. Denne bevissthet var ikke alltid like klar på sivil autoritativ side. Vi fant derfor hos oss selv under okkupasjonen en følelse av at Wehrmacht fulgte spillets regler, og stort sett opptrådte i samsvar med våre egne etiske begreper.

Likevel ble Landkriksreglene uthulet, og det skyldtes primært at skillet mellom aktivt krigsførende — soldater — og sivilbefolkningen forsvant. Krigføringen ble mer og mer total, og dette førte til at alle arbeidsdyktige ble kombattante, for så vidt som de utgjorde en nødvendig forutsetning for kampen. Etter hvert ble flere og flere unndradd den beskyttelse som Landkriksreglene skulle gi. Samtidig førte den tredimensjonale krigføring til at det ble umulig å avgrense et klart krigsteater, slik som det tidligere fant sted. Og ved sivilbefolkningens deltagelse i undergrunnsbevegelser og gerilja ble Landkriksreglene definitivt satt ut av spillet.

Dette er nettopp karakteristisk for den form for krigføring som vi ser i Vietnam, den som vi kaller subversiv krig eller folkerevolusjonær krig.

Den finner sin støtte i befolkningen. Uten slik støtte bli kampen umulig, slik som vi ser det illustrert i Che Guevaras dagbok fra Bolivia.

Dersom krigen er i samsvar med befolkningens ønsker, og dersom felles ideologi forener de kjempende enheter og sivilfolket, arbeider geriljaen på et grunnlag som ikke gjør det nødvendig å gripe til spesielle virkemidler. I motsatt fall vil terror være det middel den griper til for å sikre seg hjelp og støtte fra befolkningen.

For geriljaenhetene blir følgelig terror et rasjonelt krigsmiddel. Ved hjelp av terror overbevises befolkningen om at den bare kan sikre sitt liv og sin sikkerhet ved å støtte geriljaen. Ved en utbygget etterretnings-tjeneste kan terror av denne type gjøres selektiv, dvs. at den som ikke støtter geriljaen blir individuelt plukket ut som offer. Mindre ostentativt enn massakrer, men mer effektivt.

Terror av denne typen har vært brukt under subversiv krig tidligere, det er neppe tvil om at den blir brukt idag, og den kommer til å bli brukt i fremtiden. Den er faktisk et nødvendig ledd i krigføringen.

For den som sympatiserer med geriljabevegelsen kan det derfor ikke være noe skremmende eller støtende i denne bruken av terror. I samme retning trekker det også at det system som Vietcong står som eksponent for, har et noe annet syn på menneskeverdet enn vårt eget. Vi ser følgelig at bruken av terror fra Vietcongs side ikke vekker vesentlig oppsikt, eller vesentlig forferdelse. Det gjelder også de tilfelle av massakrer som er blitt kjent. Vi rystes ikke.

Derimot rystes vi dypt når bruk av terror konstateres på den andre siden. Også det er rimelig.

La oss imidlertid først fastslå én ting:

Vi nevnte tidligere at undergrunnsbevegelser og gerilja setter Landkriksreglementet ut av spill. Den rent formelle beskyttelse av befolkningen blir hulet ut av det faktum at befolkningen — frivillig eller tvunget — deltar i krigen ved støtte til geriljaen. Dette berettiger ikke til terroraksjoner eller massakrer, men det forkluder sakens begrepene en del.

(En viss parallell har man ved bombing. Bombing av åpne byer er klart mot Landkriksreglene. Men dersom menneskene innen disse byene deltar aktivt i krigen — f. eks. ved produksjon av ammunisjon — er begrepene ikke lenger klare.)

Ut fra en rekke begrunnelser er det direkte ulogisk og lite rasjonelt for amerikanerne å bruke terror overfor befolkningen i Sør-Vietnam. Deres stilling kan ikke på noen måte sammenlignes med Vietcongs. Slike handlinger fra amerikanernes side vil tjene Vietcongs interesser mer enn amerikanernes.

Vladimir Dedijer har gitt uttrykk for forholdet: «Hvis de regulære tropper hos motstanderen griper til repressalier og terror for å holde (gerilja-)bevegelsen nede, kan det komme til å virke i motsatt retning.» Ut fra et rent nytte-hensyn til det derfor være dårlig

taktikk å bruke terror. Det driver flere mennesker over til geriljaen enn det skremmer fra den.

Man kan si at dette er å legge for stor vekt på et negativt syn. Det avgjørende for amerikanerne ligger da også i positiv retning, i å bygge opp en tillit hos befolkningen som får den til å støtte opp om bestrebelsene på å pasifisere landet. Og denne støtte oppnår de iallfall ikke ved terror.

Enda viktigere må de moralske betraktninger være. Innen den kulturkrets amerikanerne og vi selv tilhører, kan vi ikke godta slike midler som terror og massakrer, selv om de kan gi påviselige militære fordeler. Dette vil blant annet si at bruken av disse midlene vil virke sterkt negativt inn på opinionen både i Amerika og i andre land.

Huxley sier: «Det er ikke slik at målet helliger middelet; det er tvert imot slik at midlene ødelegger målet.» Vår sympati for amerikanerne henger sammen med vår tro på at de kjemper for sør-vietnamesernes rettigheter ut fra vår oppfatning av disse. Og denne oppfatningen er — i samsvar med menneskerettighetserklæringen — human og demokratisk.

Bruk av midler som terror og massakrer vil derfor ikke bare være militært forkastelige — selv ut fra den mest kyniske betraktning — men også forkastelige fordi de vil ødelegge det mål kampen gjelder, og fordi de vil ødelegge amerikanernes sak i opinionen så vel innen deres eget land som innen andre demokratiske stater.

Dersom ikke den absolutte fornuft er avgått ved døden — for å si det med Ibsen — må det være klart i amerikanernes interesse å unngå terrorhandlinger og massakrer. Slike handlinger kan bare skade dem selv og deres sak.

Derfor lar det seg ikke gjøre å tro at det foreligger noe annet enn forbryterske overgrep fra enkeltpersoner eller grupper.

Krig er ikke foredlende. Hos enkelte mennesker kan deres beste egenskaper komme frem nettopp under krig, men det er unntagelsene. Hos langt de fleste vil lengre tids krig virke forrående.

Vi synes å være inne i en periode hvor menneskene forholdsvis hurtig griper til voldsmidler. Vi ser hvordan ransforbrytelsene øker, i vårt eget som i andre land. På et helt annet plan har vi politiske stridigheter, med gatekamper og voldsomheter. Det er lite tenkelig at mennesker som i fredstid griper til voldelige midler, ikke også i krig kan komme til å gjøre ting som vekker avsky. Som f. eks. forskjellige grader av terrorisering av sivilbefolkningen.

De amerikanske terrorhandlingene i Vietnam er enda ikke bevist, men det er dessverre overveiende sannsynlig at de har funnet sted. De ryster oss, og de skal ryste oss. Fordi de moralsk ikke lar seg forsvare, fordi de uthuler selve det som amerikanerne kjemper for i Vietnam, og fordi vi ikke kan unngå å identifisere oss med det amerikanerne står for.

Det er derfor lite fruktbringende å prøve å unnskyldte slike handlinger med den terror motparten utøver. Dertil er forskjellen for stor. Vietcongs bruk av terror er ikke bare militært hensiktsmessig, men den er utslag av et helt annet menneskesyn. De som identifiserer seg med dette, har ingen grunn til forargelse. Derimot er den terror som har funnet sted på amerikansk side, forkastelig både av militære og moralske grunner.

Vi må derfor fornuftigvis legge en forskjellig målestokk på de to parter.

Vi kan heller ikke vente annet enn at den svakhet — vel først og fremst av disiplinær art — som har vist seg hos amerikanerne, blir utnyttet propagandamessig til det ytterste, med dyktighet og stor kynisme. Det er viktig at dette ikke forkludrer begrepene hos oss.

ANTHON B. NILSEN døde i november 1971, etter et tragisk ulykkestilfelle. Han var da midt oppe i sin uhyre aktive innsats som generalsekretær i Norges Forsvarsforening.

Under krigen var han en av de aller første organisatorer av MIL.ORG., før han ble tatt og sendt i tysk fangenskap. Senere ble han generalmajor i NATO på Kolsås, - i det sivile yrke ble han siden direktør. I 1969 ble han generalsekretær i Norges Forsvarsforening.

Vi har tillatt oss å sakse hans ovenstående gode artikkel fra "Folk og Forsvar", til glede for våre medlemmer.

